

RY

Nabo-netværk har styrket »udsatte« børnefamilier

*Udviklingsprojektet »Små børn i Ry kommune«
har været en stor gevinst for børnefamilier i de
tyndt befolkede områder*

- Jeg tør slet ikke tænke på, hvordan det ville være gået, hvis vi ikke var blevet viklet ind i udviklingsprojektet »Små børn i Ry kommune«. Det er ikke spor sjovt at flytte til et sted, hvor man ikke kender en sjæl. Man vader jo ikke bare flere hundrede meter over marken til nærmeste nabogård, banker på døren og siger: Her er jeg!

Siger Ulla Sten Mikkelsen, der med sin mand, Torben, i marts 1990 flyttede ind i en afsides beliggende, nedlagt landejendom på Skovsrodvej 54 syd for Flensted. Mange vil sige: »Derude, hvor kragerne forlængst er vendt.«

Ulla Mikkelsen var på det tidspunkt højgravid og nedkom en lille måneds tid efter midt i al flytterodet med tvillingerne Amalie og Laura.

Kendte ingen

Familien kom fra Hadbjerg ved Hadsten og kendte på forhånd ingen af de lokale i området omkring Skovsrodvej og Lysmosevej.

Til gengæld havde de - før de flyttede - læst i avisen, at man gjorde meget for de små børn i Ry kommune.

De havde læst om det fo-

rebyggende og opsøgende udviklingsprojekt »Små børn i Ry kommune«, der var blevet sat på skinner af kommunens Sundhedsråd.

Udviklingsprojektet til i alt cirka 800.000 kr. startede i 1988/89 og er i disse dage ved at blive afsluttet. Men meget af det, projektet har sat i gang, vil leve videre.

Til projektet har været knyttet to medarbejdere, cand. psyk. Kirsten Holst og lærer Pil Brudager, der begge har været beskæftiget i 24 timer om ugen.

- Et af hovedsigterne med projektet var at forebygge de problemer, sundhedsplejerskerne i deres daglige arbejde havde konstateret hos en del småbørnsfamilier. Problemet var størst i de tyndt befolkede landdistrikter, hvor børnefamilier kunne have svært ved selv at bryde ud af isolationen og manglede kontakt til omgivelserne, fortæller den ansvarlige for projektet, Hanna Østergård, der også sidder i Sundhedsrådet.

- Det var tydeligt, at en del af børnene trivedes dårligt. Deres sprog var dårligt udviklet og i flere tilfælde haltede de også motorisk bagefter. Og det kunne igen påvirke familielivet. For mange familier var det simpelt hen en ond cir-

kel, de ikke kunne bryde ud af, siger hun.

- Vi syntes ikke bare, vi kunne »se på«. Derfor forebyggelsesprojektet, siger Østergård.

Spørger man Ulla Mikkelsen har »Små børn i Ry kommune« været en ubetinget succes. Mange af de her nævnte problemer har hun og hendes familie - takket være udviklingsprojektet - været forskånet for.

Førfødselsgrupper

- Straks efter vi flyttede ind, fik jeg af sundhedsplejersken tilbud om at deltage i en førfødselsgruppe, som dengang allerede var blevet etableret i området. Jeg nåede kun at deltage én gang, før jeg fødte, og følte det måske nok en smule, som om jeg brød ind i en gruppe. Men på den anden side var jeg utroligt glad for at få tilbuddet, fortæller Ulla Mikkelsen.

Ikke mindst fordi førfødselsgrupperne fortsætter som mødregrupper, hvor mødre og børn bevarer kontakten til hinanden og ses med jævne mellemrum.

- I den forbindelse betyder det meget, at man også har kendt hinanden fra tiden, før man fik børn. Det giver det hele en helt anden dimension, mener Ulla

Mikkelsen.

Førfødselsgrupperne er noget nyt - en ekstra udbygning, som udviklingsprojektet har stået »fadder« til, mens der siden 1986 har eksisteret mødregrupper i kommunen.

I Ulla Mikkelsens gruppe er de fem. Og de går godt i spænd sammen.

- Du er ikke alene!

- Vi bor allesammen på landet, har mange fælles berøringsflader og mange fælles interesser. Der er en tendens til, at problemer forstærkes, hvis du får lov til at gå mutters alene med dem. Når du derimod hører, at andre har oplevet det samme, får du straks et langt mere afslappet forhold til det hele. Det kan f.eks. være, hvis dit barn i en periode ikke vil spise, siger hun.

Arbejdet i mødregrupperne følges af sundhedsplejerskerne. Når børnene er omkring de tre år, bliver hele gruppen f.eks. indkaldt til den kommunale tandpleje. Gruppefællesskabet og fællesoplevelsen er med til løse op for en ellers anspændt situation. Hvem husker ikke det første møde med tandlægen?

Samtidig får forældrene med jævne mellemrum til-

bud om at blive »undervist« i børnenes forskellige udviklingsfaser. Det sker på fællesmøder, som forældre til børn fra samme årgang inviteres til.

Lokale grupper

Men vigtigst af alt er måske det stærke lokale fællesskab, der flere steder er vokset ud af arbejdet i mødregrupperne. Det startede med børnene, men har i flere lokalområder - som en sidegevinst - udviklet sig til en moderne udgave af det gamle landsbyfællesskab. I 1992 hedder det netværk.

I Låsby St. har en gruppe - bestående også af beboere i bedstefar-alderen - været meget optaget af at etablere en legeplads og arbejde med trafikproblemer. I Jaungyde har de lokale stiftet et byting med henblik på at lave fællesaktiviteter i forsamlingshuset.

I Ulla Mikkelsens distrikt - omkring Lysmosevej og Skovsrodvej - har man koncentreret sig om at lave en lokal legestue og det sociale fællesskab.

I efteråret 1990 blev Ulla Mikkelsen kontaktet af den ene af projektlederne, Kirsten Holst.

- I starten var jeg nok en smule overrasket over

pludselig at få sådan en henvendelse fra »kommunen«, erkender hun i dag.

- Men min skepsis fik hurtigt ende. Hun fortalte, at der boede seks familier med småbørn (0-3 år) i området. Om det ikke var en idé, at vi mødtes?

- Der blev arrangeret et møde hos en af familierne, og samtlige forældre - både fædre og mødre - troppede op. Vi fandt hurtigt ud af, at vi havde noget til fælles. I løbet af kort tid havde vi lavet en lokal legestue, hvor vi aftalte at mødes på skift hos hinanden en onsdag og lørdag i hver måned. Vi har allerede lavet et skema med en mødeturnusordning, som rækker frem til udgangen af 1992. Og det fungerer fint. Så fint, at vi også holdt julefrokost, men denne gang kun for os voksne. Det er nu rart engang imellem at være afsted uden børnene.

- Børnene kender nu hinanden og leger sammen, og vi voksne får snakket om en masse. Det kan være om en god barnepige, som en af os kan anbefale, sidste nyt om motorvejsprojektet syd om Låsby, planer om fælles opdræt af får, hvordan vi skaffer en fælles traktor. Kort sagt om næsten alt mellem himmel og jord, siger Ulla Mikkelsen.

Den ene af udviklingsprojektets to medarbejdere, cand. psyk. Kirsten Holst (tv.) sammen med tvillingerne Amalie og Laura og deres mor, Ulla Sten Mikkelsen, i hjemmet på Skovsrodvej.

Foto: Preben Baltzer.

- Da vi startede, var vi seks familier. I dag er vi ni familier og ialt 15 børn, og en lille ny er på vej. Alle familierne er flyttet hertil inden for de seneste syv år. Vi er glade for fællesskabet, vores lokale legestue og alt, hvad det har ført med sig, siger Ulla Mikkelsen, der udover den lokale legestue også bruger den større legestue, der ligeledes på privat basis er etableret på Låsby skole.

- I vores lille gruppe er der trivsel og tryghed for store som for små. Det kan ikke gøres op i penge, siger hun.

Tre-årigt projekt i tre spor

Det tre-årige udviklingsprojekt »Små Børn i Ry kommune« blev startet 1988/89 med henblik på at udvikle og afprøve nye veje og aktiviteter, der kunne styrke trivlsen og sundheden i børnefamiliernes hverdag. Projektet har specielt fokuseret på de tyndt befolkede landområder i Låsby, Jaungyde, Knudsø- og senest i Alken- og Bjedstrup-området.

Projektet er støttet af Socialministeriet, Sundhedsstyrelsen, Sygekassernes Helsefond, Egmont-fonden og Ry kommune. I alt er

der ydet små 800.000 kr.

Projektansvarlig er Hanna Østergård fra kommunens Sundhedsråd. Cand. psyk. Kirsten Holst og lærer Pil Brudager har været ansat som projektledere.

Projektet arbejdede oprindeligt i to spor:

- 1. Opbygning af netværk omkring børnefamilierne ved at styrke, videreføre og udvikle de eksisterende mødregrupper og starte førefødselsgrupper. Senest har man også startet skole-indslusnings grupper på Knudsøskolen.

... 2. At styrke samarbejdet på

tværs af faggrupper og institutioner »inden for systemets mure« - mellem sundhedsplejerskerne, t a l e p æ d a g o g e r n e , tandplejere/tandlægerne, de praktiserende læger, dagplejerne, institutionerne osv. - og derved skabe nye arbejdsgange, som i højere grad modsvarer de behov, børnefamilierne har.

Efterhånden som projektet fik lov at udvikle sig, viste der sig på brugernes eget initiativ vilje til også et forfølge et tredje spor:

- 3. Udvikling af fællesskab i lokalområderne via interesse-

grupper/nabogrupper, der finder sammen og gør fælles sag. F.eks. laver legepladser, stifter et bylaug, opretter en privat legestue, går sammen om børnepasningen og gør noget for trafikikkerheden.

Et meget konkret udbytte af udviklingsprojektet og snakken i mødregrupperne er Silkeborg-jordmødrenes ja sidste år til at oprette en jordemoderkonsultation i Lægehuset.

Desuden kan det nævnes, at sundhedsplejerskerne i Ry kommune via projektet har gennemgået en efteruddannelse - i øvrigt i samarbejde med sundhedsplejerskerne i Gjærn, Them, Skanderborg, Hørning og Odder kommuner.

kj